

Warszawa, 25 lutego 2010

Szanowny Pan

Donald Tusk

Prezes Rady Ministrów

Panie Premierze,

Nad Polską wisi groźba regresu cywilizacyjnego. Wiele obszarów kraju to pustynie, których mieszkańcy wykluczeni są z dostępu do kultury, czego skutkiem jest pogłębienie analfabetyzmu funkcjonalnego i hamuje rozwój kapitału intelektualnego społeczeństwa. Dzieje się to mimo sukcesów polskiej sztuki, teatru, filmu, muzyki i literatury, które są powodem głoszonej publicznie naszej wspólnej dumy.

Kongres Kultury Polskiej, który odbył się we wrześniu 2009 roku, uświadomił konieczność przywrócenia kultury do życia publicznego. Prawdziwe reformy w kulturze zaczynają się od wprowadzenia edukacji medialnej i kulturowej do systemu szkolnictwa, od gruntownych zmian prawnych w zakresie finansowania i udostępniania dóbr kultury, od inwestycji w infrastrukturę kulturalną i stworzenia programów wspierania twórców, bibliotek, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych. Dziś kultura jest dobrem nielicznych. Naszym podstawowym celem jest umożliwienie wszystkim – zgodnie z artykułem 73. Konstytucji – korzystania z dóbr kultury i uczestnictwa w kulturze współczesnej.

Edukacja medialna i kulturowa, rozumiana jako umiejętność obcowania z tradycją, wzorcami i kodami, czytania tekstów kultury i poruszanie się w świecie wiedzy i współczesnych mediów, jest fundamentem, na którym można budować twórcze, aktywne i obywatelskie postawy nowoczesnego społeczeństwa.

Apelujemy do Pana jako Prezesa Rady Ministrów:

- o jak najszybszą zmianę zasad finansowania kultury i edukacji kulturalnej w Polsce;
- o przeznaczenie 1 procentu budżetu na kulturę do dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- o zmianę przepisów skarbowych pozwalającą na to, aby 1 procent z odpisów CIT i PIT mógł być przekazywany na cele kulturalne i edukacyjne – tak jak dzieje się to z wielką korzyścią społeczną w przypadku organizacji pożytku publicznego;
- o utrzymanie stałego, zapisanego w ustawie procentu na kulturę z podatku od gier losowych i zakładów wzajemnych;
- o przejrzystość procedur i procesu stanowienia prawa, zwłaszcza o otwarte konsultacje społeczne, przejrzyste zasady dysponowania środkami publicznymi i czytelne zasady wyboru na stanowiska dyrektorskie w instytucjach publicznych.

Panie Premierze,

Polski nie stać na ignorowanie kwestii dostępu do kultury. Po 20 latach należy wreszcie wstrzymać procesy grożące społeczną zapaścią, a do tego prowadzą zaniechania klasy politycznej i drastyczne oszczędności na edukacji i kulturze wbrew modelowi nowoczesnego państwa. Jesteśmy szóstą unijną gospodarką (PKB liczone według parytetu siły nabywczej), ale nakłady Państwa na kulturę per capita sytuują nas na przedostatnim miejscu. Mamy prawo oczekiwać, by zlikwidowanie tej dysproporcji stało się ambicją Pańskiego gabinetu.

Chcemy wspierać Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w przygotowaniu i wdrażaniu reform, zapowiedzianych przez ministra Bogdana Zdrojewskiego w exposé z 20 stycznia 2010 roku. Wiele możemy zrobić też sami.

Dlatego domagamy się powołania komitetu, składającego się z przedstawicieli rządu, w tym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Nauki, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Pracy, Kancelarii Premiera oraz reprezentantów instytucji kultury, organizacji pozarządowych i porozumienia Obywatele Kultury, który natychmiast podejmie prace zmierzające do powstrzymania regresu cywilizacyjnego i działania na rzecz rozwoju kapitału intelektualnego w Polsce w perspektywie najbliższych 20 lat. Domagamy się przeprowadzenia badań na temat stanu kultury i roli tego sektora w gospodarce. Badania takie nie były prowadzone w Polsce od 20 lat, a wedle szacunków kultura generuje ok. 4-5 procent PKB.

Przypominamy: Każda złotówka zainwestowana w kulturę zwraca się dwukrotnie, przyczyniając się do modernizacji i podniesienia jakości życia obywateli. Sektor kultury, z którym bezpośrednio związanych jest pół miliona osób, tworzy nowe miejsca pracy, podnosi kapitał intelektualny i generuje potencjał kreatywny społeczeństwa. Nie godzimy się, by w budżecie państwa największe oszczędności robione były właśnie na kulturze i edukacji, jak stało się to w Ustawie budżetowej na rok 2010. Dlatego też w nadchodzących wyborach będziemy domagać się od kandydatów na prezydenta, posłów i radnych przedstawienia programu działań w sprawie kultury i edukacji w Polsce.

Panie Premierze,

Dzięki Pana woli politycznej pojawiły się wreszcie w Polsce boiska sportowe. Czas na inicjatywę na polu kultury i edukacji.

W imieniu sygnatariuszy

Magdalena Abakanowicz

rzeźbiarka, odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski

Jacek Bocheński

pisarz, b. prezes Polskiego PEN Clubu, odznaczony Złotym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis

Filip Berkowicz

pełnomocnik Prezydenta Krakowa ds. Kultury, dyrektor artystyczny Festiwalu Misteria Paschalia i Sacrum Profanum

Krzysztof Czyżewski

animator kultury, eseista, tłumacz, dyrektor Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach, ambasador Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego

Zofia Gołubiew

dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie

Julia Hartwig

poetka, odznaczona Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis

Waldemar Janaszek

Przewodniczący Stowarzyszenia Księgarzy Polskich

Krystyna Janda	aktorka, odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski
Maria Janion	historyczka literatury, profesor w Instytucie Badań Literackich PAN, laureatka Nagrody Wielkiej Fundacji Kultury
Jacek Korczakowski	prezes Związku Polskich Autorów i Kompozytorów ZAKR
Jerzy Kornowicz	kompozytor, prezes Związku Kompozytorów Polskich
Wojciech Krukowski	dyrektor Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie
Olga Krzyżanowska	lekarz, b. wicemarszałek Sejmu RP
Krystian Lupa	reżyser i pedagog, laureat Europejskiej Nagrody Teatralnej
Marcel Łoziński	reżyser filmowy i dokumentalista, laureat nagrody FIPRESCI
Tomasz Makowski	dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący Krajowej Rady Bibliotecznej
Wojciech Marczewski	reżyser i scenarzysta, Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy
Michał Merczyński	dyrektor Narodowego Instytutu Audiowizualnego NInA i Malta Festival Poznań
Agnieszka Morawińska	dyrektor Zachęty Narodowej Galerii Sztuki
Joanna Mytkowska	dyrektorka Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
Jan Ołdakowski	dyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego, poseł na Sejm RP V i VI kadencji
Krzysztof Penderecki	kompozytor, dyrygent i pedagog muzyczny, odznaczony Orderem Orła Białego
Piotr Piotrowski	historyk sztuki, profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie
Adam Pomorski	tłumacz, prezes Polskiego PEN Clubu
Maria Anna Potocka	krytyk i kuratorka sztuki, dyrektorka Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie
Andrzej Rottermund	historyk sztuki, muzeolog, profesor nauk humanistycznych, dyrektor Zamku Królewskiego

w Warszawie

Tadeusz Różewicz

poeta i dramaturg, laureat Złotego Medalu
Zasłużony Kulturze Gloria Artis i Europejskiej
Nagrody Literackiej

Wilhelm Sasnal

malarz, rysownik, laureat europejskiej nagrody
artystycznej Vincent van Gogh Biennial Award
for Contemporary Art

Elżbieta Stefańczyk

Przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy
Polskich

Sergiusz Sterna-Wachowiak

prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich

Wojciech Suchocki

dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu,
profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza

Andrzej Szczerski

historyk i krytyk sztuki, prezes sekcji polskiej
Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków
Sztuki (AICA)

Wisława Szymborska

poetka, lauretka Nagrody Nobla

Krzysztof Warlikowski

reżyser teatralny, dyrektor artystyczny Nowego
Teatru w Warszawie

Artur Żmijewski

artysta, laureat Nagrody Ordway

oraz organizacje i stowarzyszenia twórcze:

Aktorzy 7080

Forum Obywatelskie Teatru Współczesnego

Fundacja Bęc Zmiana

Fundacja Nowoczesnej Polski

Indeks 73

Komitet Obywatelski na rzecz Przejrzystości w Polityce Kulturalnej Krakowa

Krytyka Polityczna

Obywatelskie Forum Dostępu do Książki

Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej

Polskie Towarzystwo Muzyki Współczesnej

Rada Krajowa Zielonych 2004

Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego

Stowarzyszenie Teatralne Transpozycje

Wolny Uniwersytet Warszawy

Zarząd Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA

Związek Kompozytorów Polskich

Pełna lista sygnatariuszy w załączeniu

Do wiadomości:

Pani Katarzyna Hall, Minister Edukacji Narodowej

Pani Jolanta Fedak, Minister Pracy i Polityki Społecznej

Pani Barbara Kudrycka, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Pan Jacek Rostowski, Minister Finansów

Pan Bogdan Zdrojewski, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Pan Michał Boni, Minister-członek Rady Ministrów, przewodniczący Komitetu Rady Ministrów,

szef Zespołu Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów

z upoważnienia sygnatariuszy:

Beata Chmiel

Maciej Stuhr

c/o Polski Pen Club

Krakowskie Przedmieście 87/89, 00-079 Warszawa